

ПІДГОТОВКА КОНКУРЕНТОЗДАТНИХ ФАХІВЦІВ ЯК ОСНОВНА ЗАПОРУКА ФАХОВОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Соколовська І.А., Зарицька В.В.
Запорізький державний медичний університет
Класичний приватний університет

Основний виклад матеріалу. В XXI столітті зріс попит на конкурентоздатних працівників, в результаті чого виникла ще більша необхідність вищої освіти та зростає затребуваність її розвитку та вдосконалення. Для відповідності вимогам сучасного суспільства в контексті входження України до Болонського процесу ми прагнемо отримати найліпші результати у всіх напрямках вищої освіти, в результаті чого виникає потреба в зосередженні уваги на забезпеченні та оцінюванні її якості. Професійно компетентний, конкурентоздатний та спроможний до самореалізації та саморозвитку працівник – ось якого фахівця чекає суспільство в XXI столітті. В сучасній Європі проблема контролю за управлінням якості підготовки фахівців вже давно стала предметом наукових дискусій. Для вирішення проблеми контролю якості підготовки фахівців Парламентська Асамблея Ради Європи ще в 1990 році прийняла резолюцію "Про порівняльну оцінку освіти" [1,с.15], в якій особлива роль належить Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСД) й Міжнародній асоціації з оцінювання досягнень в освіті (ІЕА) для зібрання даних про освіту та порівняння показників на міжнародному рівні.

Сьогодні – це час для переходу до практичного використання здобутого досвіду державно-громадського управління якістю вищої освіти в Україні та оцінювання її якості, беручи до уваги європейський та світовий досвід, участі в цьому процесі державних структур та суспільства.

На даний час Україні система забезпечення та контролю якості вищої освіти здійснюється на трьох рівнях: вищого навчального закладу, державному (державна і державно-суспільна система контролю) та міжнародному

(європейському рівні). Одночасно з державною системою оцінювання результатів підготовки фахівців у багатьох вищих навчальних закладах введено європейську кредитно-модульну систему (ECTS) [2,с.125].

Ця система була розроблена з метою забезпечення єдиного загальноєвропейського простору орієнтованого на оцінювання та порівняння навчальних досягнень студентів. Це така система організації навчального процесу, за допомогою якої студент ефективно планує весь процес свого навчання та його результати визнаються не тільки державними, а й європейськими роботодавцями. Згідно зі ст. 11 Всесвітньої декларації ЮНЕСКО з вищої освіти [3], якість у сфері вищої освіти є багаторівневою концепцією, що охоплює всі її функції та види діяльності: навчальні та академічні програми, наукові дослідження та стипендії, укомплектування кадрами, учнів, будівлі, матеріально-технічну базу, обладнання, роботу на користь суспільства та академічне середовище. На державному рівні, забезпечення якості застосовується для вищої освіти в цілому і складається з зовнішнього та внутрішнього оцінювання та опублікування результатів.

На даний час відсутні офіційні та достовірні засоби оцінки якості результатів освітнього процесу, тому й відсутня можливість для порівняння результатів здобутих на місцевих, регіональних та національному рівнях. Тому й виникає проблема розвитку адаптаційних та компенсаторних програм, які б забезпечували студентів з різних регіонів та різних соціальних груп рівними можливостями доступу до високоякісної освіти. Це являється причиною відсутності можливості порівнянь рівню українських освітніх програм з міжнародними, оцінки та відкоригування освітніх стандартів, а також розробки системи поліпшення в галузі освіти.

Причиною цього є безліч причин, що носять політичний, економічний, а також соціальний характер. У зв'язку з цим реформа системи вищої освіти України, зокрема новий Закон, передбачає розроблення низки стандартів та критеріїв для визначення головних принципів щодо оцінювання результатів роботи ВНЗ та рівня підготовки студентів.

Зокрема, відповідно до Закону:

– якість вищої освіти – рівень здобутих особою знань, умінь, навичок тощо, що відбиває її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти;

– якість освітньої діяльності – рівень організації освітнього процесу у ВНЗ, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань [4].

Звідси випливає, що під якістю вищої освіти розуміється рівень отриманих особою знань, умінь та професійних навичок відповідно до мети, накресленої ВНЗ. Результатом є якісна і кількісна оцінка досягнутого рівня відповідних освітньо-професійних характеристик фахівця. Для одержання об'єктивної оцінки якості вищої освіти, потрібно дотримуватися певних принципів, а саме:

– відповідність до єдиних освітніх стандартів згідно з міжнародним рівнем;

– дотримання єдиної системи критеріїв оцінювання компетентностей та компетенцій випускників вузів;

– вимірність всіх показників на кількісному рівні для уникнення суб'єктивності в оцінках;

– оцінювання показників у динаміці, що дозволяє отримати об'єктивну картину підготовчого рівня;

– удосконалення та адаптація методів тестування як об'єктивних методів діагностики рівня знань;

– виконання єдиної інформаційної системи, що забезпечує відкритість та доступність до інформації щодо рівня освіти як для абітурієнтів, так і для роботодавців;

– наявність єдиної системи якості підготовки для всіх ВНЗ.

Закон для регулювання суспільних відносин у галузі навчання, виховання та професійної підготовки громадян України. Він регулює правові, організаційні, фінансові та інші аспекти функціонування вищої освіти, створює умови для самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства і

держави у кваліфікованих фахівцях, для посилення співпраці державних органів з ВНЗ на принципах самостійності останніх, поєднання освіти з наукою та виробництвом з метою підготовки конкурентоспроможного фахівця для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни. Отже, на думку авторів Закону, одним із головних факторів для суттєвого поліпшення рівня якості української системи вищої освіти, є автономія навчальних закладів. На цій базі буде побудовано принципово нову систему контролю якості освітнього процесу. ВНЗ отримують майже повну відповідальність за якість вищої освіти. Важливий критерій якості – ринок. Якісним навчанням вважається таке, яке, зокрема, є конкурентоспроможним. Відповідно університети, що забезпечили такий процес, посядуть провідні позиції на глобальному ринку.

Основною метою нового Закону являється – надати закладам такі можливості. Для розв'язання цього питання створюються нові дієві механізми контролю за участю нової структури – Національного агентства з якості. Він буде створений за квотним принципом. Якщо досі оцінюванням якості вищої освіти займалися виключно урядовці та структури з МОНУ, то тепер до складу Агентства входитимуть представники як від університетів усіх форм власності – державної, приватної, комунальної, так і від студентства та від Національної академії наук України.

Крім того, до складу Агентства також увійдуть чотири представники від працедавців, які й повинні значною мірою впливати на освітні процеси та результативну якість вищої освіти. Ключовий момент цього пункту реформи – Національна агенція з якості повинна бути професійно незалежною та відповідати за акредитацію університетів та за їхнє ліцензування. Новий закан буде дієвим лише за умови підтримання академічним середовищем.

Заради досягнення законом своєї мети в ньому передбачено головні напрями реформи системи вищої освіти, що сприяють підвищенню якості освітньої діяльності. Це автономія, що дозволить більш узгоджено, з урахуванням інтересів усіх зацікавлених сторін удосконалити освітній та науковий процес, та створення нового самостійного органу з функціями

суспільного контролю – Національного агентства з якості освіти. Метою діяльності цієї структури являється вирішення питань щодо єдиних стандартів та критеріїв оцінювання ефективності роботи всієї галузі.

Список використаних джерел

1. Про порівняльну оцінку освіти : рекомендація 1137 (1990) Ради Європи // Бюлетень бюро інформації Ради Європи в Україні. – 2002. – С. 66 – 67.
2. Програма дій щодо реалізації положень Болонської декларації в системі вищої освіти і науки України / затв. наказом Міністерства освіти і науки України від 23 січ. 2004 р. № 49 // Вища освіта України і Болонський процес : навч. посіб. / за ред. В. Г. Кременя. – Тернопіль : Богдан, 2004. – 384 с
3. Всесвітня декларація про вищу освіту для XXI століття: підходи та практичні заходи. – Режим доступу : <http://www.sde.ru/files/t/pdf/5.pdf> .
4. Закон України “Про вищу освіту” від 1 лип. 2014 р. № 1556-VI. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/print> 1382613528661298.